

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti esszé feladatok

5.1. Az első világháború

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-5.1

Első világháború (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a hadigazdaság működését mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy 1914–1918 között zajlott az első világháború, és megállapításai a hadviselő felekre vonatkoznak.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. hadigazdaság, infláció, hátország, hadikölcsön.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. az állam ösztönözte a hadikölcsön jegyzését; a hátország támogatta a háborús erőfeszítéseket), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ez belső eladósodáshoz vezetett; a központi hatalmak jobban rá voltak utalva a hadikölcsönre; az antant amerikai hitelekhez is hozzáfért; a hadikölcsön jegyzését hazafias tetteként állították be).	0–3
	F2 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. a háború elhúzódásával egyre jobban nőtt az infláció / a pénzmennyiség), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. egyre több fedezetlen pénzkibocsátás történt; a fizetésektelenséget pénznyomtatással kerülték el; a pénzkibocsátás növelte az inflációt; romlott az életszínvonal; egyre több termék árát rögzítették).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a termelést a hadsereg igényei / a háborús célok határozták meg, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a polgári lakosság ellátása másodrendű volt; anyagcsata alakult ki; a besorozásnál figyelemmel voltak a gazdaság munkaerőigényére; bevezették a jegyrendszert a hátországban; korlátozták a polgári szabadságjogokat; betiltották a sztrájkokat).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy munkaerőhiány jött létre, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nők tömegesen kezdtek el dolgozni; a férfiak a fronton harcoltak; hadifoglyokat dolgoztattak; emiatt csökkent a termelés).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10

5.2. Politikai változások a háború után

5.3. Párizs környéki békék

5.4 Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között

5.5 Politika és gazdaság Magyarországon

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-5.5

A világgazdasági válság (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a tőzsde és a bankok helyzetének és a világgazdasági válságnak az összefüggéseit mutatja be az Egyesült Államokban. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy a válság 1929-ben bontakozott ki, és rögzíti, hogy a tőzsde New Yorkban működött.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. tőzsde, részvény, bank, vállalat / vállalkozás / befektetés.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. a válság kibontakozását megelőző időszakban sokan vásároltak részvényeket / jelentős méreteket öltött a spekuláció; sokan hitelből vásároltak részvényeket / spekuláltak; a Szövetségi Bank figyelmeztetett / a karikatúra alkotója utalt a spekuláció veszélyeire), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. emiatt gyorsan emelkedtek a részvények árai; a részvényárak növekedése növelte a befektetési kedvet; tőzsdei buborék alakult ki).	0–3
	F2 Rögzíti, hogy a válság éveiben sok bank függesztette fel tevékenységét / ment csődbe, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a bankok is részvényekbe fektettek; a tönkrement részvényesek nem tudták visszafizetni a hiteleket; a tőzsde összeomlása után bankpánik alakult ki; visszaesett a hitelezés; a bankok nem képeztek tartalékokat).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a válság a tőzsde összeomlásával robbant ki, és megmagyarázza ezt (pl. a részvényárak zuhanni kezdtek; egyszerre sokan akartak megszabadulni az elértéktelenedett részvényektől).	0–3

	E2 Rögzíti a válságnak a tőzsdével vagy a bankokkal összefüggő valamely – a forrásokban nem szereplő – következményét (pl. számos vállalat ment tönkre; a nemzetközi hitelezés is leállt; később az állam szabályozta a bankok működését), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a vállalatok nem tudták visszafizetni a hiteleket; leálltak a befektetések; a válság világméretűvé szélesedett; a bankokat később tartalékok felhalmozására / biztosítási alap létrehozására kötelezték).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10

5.7. A második világháború

5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon